

Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa: teorija un prakse

VIKTORIJA JARKINA

“Sorainen” zvērināta advokāte

Šajā publikācijā autore pieskarsies dažām problēmām, kas daļēji pārklājas ar reiderisma negatīvo seku apkarošanu civilprocesuālajā jomā. Publikācijas mērķis ir ieskicēt praksē konstatētās problēmas Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas piemērošanā, īsi apskatot arī šīs nodaļas tapšanas vēsturi, mērķi un pastāvošo judikatūru.

Reiderisms jeb agresīva uzņēmuma pārņemšana (no angļu valodas – *hostile takeover*)¹ kā parādība Latvijā nav nekas jauns un eksistēja, pirms šis vārds Latvijā guva publisku atpazīstamību, kas notika apmēram 2011. gadā.² Pēdējo gadu laikā Latvijā reiderismam ir pievērsta īpaša sabiedrības uzmanība.³ Par reiderisma tēmu ir rīkotas konferences, semināri, un tam ir veltīts arī atsevišķs žurnāla "Jurista Vārds" numurs.⁴ Tas nozīmē, ka reiderisma jautājumi Latvijai ir aktuāli. To kontekstā var diskutēt par reiderisma definīciju, pareizas terminoloģijas lietošanu, "balto reiderismu", reiderisma krimināltiesiskajiem aspektiem un kvalifikāciju, kā arī reiderisma preventīviem pasākumiem. Neapšaubāmi, Latvijā ir neatbildēti un neatrisināti jautājumi par reiderismu. Tomēr šīs publikācijas mērķis nav saistīts ar iepriekš norādīto jautājumu izpēti, jo autore vēlas pieskarties tikai dažām problēmām, kas daļēji pārklājas ar reiderisma negatīvo seku apkarošanu civilprocesuālajā jomā. Publikācijas mērķis ir ieskicēt praksē konstatētās problēmas Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas piemērošanā, īsi apskatot arī šīs nodaļas tapšanas vēsturi, mērķi un pastāvošo judikatūru.

Īsi par Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļu un tās tapšanas vēsturi

2013. gada 1. jūlijā stājās spēkā Tieslietu ministrijas izstrādātie Civilprocesa likuma grozījumi, kuru vismaz viens no mērķiem, vadoties pēc likumprojekta anotācijas, ir reiderisma apkarošana, ņemot vērā, ka pēdējo gadu laikā Latvijā ir aktualizējies jautājums par reiderismu jeb komersanta prettiesisku sagrābšanu.⁵ Grozījumi tika izstrādāti investoru tiesiskās aizsardzības stiprināšanas pasākumu kontekstā.⁶ Izvērtējot iespējamus risinājumus civilprocesā, tika piedāvāta un pieņemta speciālā tiesvedības kārtība, kas paredz tiesības izskatīt noteiktus kapitālsabiedrības iekšējos strīdus īsos termiņos ar ierobežotām pārsūdzēšanas tiesībām, kā arī piešķirot tiesības uz pagaidu tiesisko aizsardzību.⁷

Tieslietu ministrija Civilprocesa likuma grozījumu izstrādes laikā prognozēja, ka lietu skaits, kurās dalībnieki (akcionāri) ceļ prasību par dalībnieku (akcionāru) sapulces lēmumu atcelšanu, varētu sasniegt pat 300 gadā.⁸ Statistikas dati pretēji Tieslietu ministrijas prognozēm liecina, ka laika posmā

no 2013. gada 1. jūlija līdz 2014. gada septembrim Jelgavas tiesā Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas kārtībā tika iesniegti tikai 22 pieteikumi.⁹ Iesniegto lietu sakarā, no vienas puses, var piekrist viedoklim, ka Komerclikuma grozījumi¹⁰ kā preventīvās materiālās normas būtiski samazināja iespējamo kapitālsabiedrības iekšējo strīdu rašanos. Tāpat nav izslēgts, ka jautājums par reiderismu Latvijā ir pārspīlēts un patiesībā reiderisms nav Latvijas valsts mēroga problēma. No otras puses, tik mazs iesniegto pieteikumu skaits var liecināt arī par iespējamajām nepilnībām tiesiskajā regulējumā, kas liedz pilnvērtīgi izmantot Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļā paredzētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Autore uzskata, ka uz visiem jautājumiem var atbildēt apstiprinoši. Konkrētajā publikācijā, īpaši atzīmējot Tieslietu ministrijas ieguldījumu un iniciatīvu, kas kopumā jāvērtē pozitīvi, tiks pievērsta uzmanība tieši iespējamām nepilnībām tiesiskajā regulējumā.

Vai antireiderisma regulējums?

Pirmais jautājums, uz ko būtu jāatbild, ir tas, vai patiesi Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas normas ir jāuzskata par antireiderisma regulējumu. Šajā jautājumā gribētos vērst lasītāju uzmanību uz to, ka ne no Civilprocesa likuma regulējuma, ne no likumprojekta anotācijas nevar secināt, ka Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa ir attiecināma tikai uz reiderisma gadījumiem. Iespējams, tam nebūtu nekādas nozīmes, ja nesāktu veidoties judikatūra, kas faktiski sašaurina Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas piemērošanas iespējas. Tāpēc nevar piekrist Augstākās tiesas viedoklim, ka, atzīstot dalībnieku sapulces lēmumu par spēkā neesošu, tiesai īpaša uzmanība ir jāpievērš apstākļiem, vai apstrīdētā

Vissāpīgākais jautājums Civilprocesa likuma 30.4 nodaļas kontekstā ir savstarpēji saistīto prasījumu ietveršanas liegums, kas, autorei ieskatā, ir galvenais Civilprocesa likuma 30.4 nodaļas trūkums.

dalībnieku lēmuma mērķis ir reiderisms.¹¹

Konkrētajā gadījumā ir jāpiekrīt Aivara Latkovska paustajam viedoklim, ka Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa regulē ne tikai ar reiderismu saistītos dalībnieku sapulces lēmumus.¹² Tas arī tiešā veidā izriet no Civilprocesa likuma 250.³⁰ panta, saskaņā ar kuru prasības Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas kārtībā ir ceļamas par četriem dalībnieku sapulču lēmumu veidiem, proti, 1) izmaiņas pamatkapitāla apmērā, 2) izmaiņas kapitālsabiedrības amatpersonu sastāvā, 3) grozījumu izdarīšana statūtos, 4) kapitālsabiedrības darbības izbeigšana, reorganizācija, koncerna līguma noslēgšana, grozīšana vai izbeigšana.

Praktiķi, kas strādā ar komerciesībām un reiderisma lietām, piekritīs, ka galvenokārt divi no Civilprocesa likuma 250.³⁰ pantā norādītajiem lēmumiem var veidot reiderisma sastāvu, proti, izmaiņas pamatkapitāla apmērā un izmaiņas kapitālsabiedrības amatpersonu sastāvā. Reiderisma mērķis ir kontroles pārņemšana, kas ir iespējama ar īpašuma un/vai varas sagrābšanu. Attiecībā uz grozījumu izdarīšanu statūtos vai kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu jāsaka, ka šādas darbības salīdzinājumā ar īpašumu un varas atņemšanu interesēs "reiderus" ievērojami mazāk. Tāpēc, vadoties no Civilprocesa likuma 250.³⁰ panta gramatiskās iztulkošanas un reiderisma pamatobjektiem, jāatzīst, ka Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa regulē vairākus dalībnieku iekšējos strīdus, kuros var ietilpt ne tikai reiderisma lietas.

Nevar piekrist Augstākās tiesas viedoklim, ka, lemjot par dalībnieku sapulces lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu, īpaša uzmanība ir jāpievērš apstāklim, vai apstrīdētā dalībnieku lēmuma mērķis ir reiderisms, arī tādēļ, ka Latvijas tiesību aktos nav jēdziena "reiderisms" definīcijas. Šis jēdziens nav apskatīts arī pastāvošajā judikatūrā. Līdz ar to veidojas ļoti loģisks jautājums – kā tiesa, lemjot par dalībnieku sapulces atzīšanu par spēkā neesošu, var pievērst īpašu uzmanību tiesību institūtam vai parādībai, kuras definīcijas nav ne tiesību aktos, ne judikatūrā?

Lietas dalībnieki

Nākamais svarīgais jautājums ir saistīts ar lietas dalībniekiem prasībās, kas ceļamas Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas kārtībā. Komerclikuma normas sniedz detalizētu skaidrojumu, kas var būt

prasītājs attiecīgo kategoriju lietās. Tāpat nevar būt strīda par to, ka pamatbildētājs lietā vienmēr ir kapitālsabiedrība, jo tiek apstrīdēti sabiedrības pārvaldes institūcijas lēmumi, kas neapšaubāmi aizskar sabiedrības tiesības un pienākumus. Neizpratni rada tas, ka kapitālsabiedrības dalībnieki ir izslēgti no [līdz]atbildētāju loka. Tāpat diskutabls ir jautājums: vai, izslēdzot kapitālsabiedrības dalībniekus no [līdz]atbildētāju loka, dalībnieki kā trešās personas ir prasītāja izvēle vai obligāta prasība?

Saskaņā ar pastāvošo judikatūru tiesvedībā, kura notiek Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas kārtībā, atbildētājs nav kapitālsabiedrības dalībnieks. Kapitālsabiedrības dalībnieki, kuri neceļ prasību pret dalībnieku sapulces lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu, var iestāties vai tikt pieaicināti lietā kā trešās personas.¹³ Šāda tiesas nostāja viennozīmīgi attaisno Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas paredzētos saīsinātos lietas izskatīšanas termiņus, jo līdzatbildētāju un obligāta trešo personu esamība ietekmēs lietas izskatīšanas termiņus un var sarežģīt arī lietas izskatīšanas procesu. Vienlaikus rodas jautājums, cik pareiza un samērīga ir šāda nostāja. Pirmkārt, saskaņā ar juridiskās teorijas atziņām atbildētājs ir persona, kas ir aizskārusi (pieļāvusi iespējamu tiesību aizskārumu) prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātas intereses. Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas izpratnē vismaz saskaņā ar pastāvošo judikatūru veidojas situācija, ka kapitālsabiedrības dalībnieks, kas ir aizskāris prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātas intereses tiešā veidā, nav atbildīgs prasītāja priekšā. Otrkārt, apstākļos, kad Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas kārtībā vienmēr tiek apstrīdēti kapitālsabiedrības dalībnieku pieņemtie lēmumi kopsakarā ar Civilprocesa likuma 78. pantu, vai tiešām pastāv kaut vai minimāla iespēja, ka spriedums lietā var neskart kapitālsabiedrības dalībnieka tiesības vai pienākumus?

Treškārt, vai, neparedzot kā [līdz]atbildētājus kapitālsabiedrības dalībniekus, pagaidu aizsardzības līdzekļi sniedz nepieciešamu tiesisko aizsardzību, panākot efektīvu sprieduma izpildes nodrošinājumu ar Civilprocesa likuma 250.³⁵ pantā paredzētajiem līdzekļiem, kad dalībnieku iekšējos strīdos tieši aizliegums kapitālsabiedrības dalībniekiem veikt noteiktas darbības varētu būt viens no vissvarīgākajiem prasītāja tiesiskās aizsardzības līdzekļiem?

Gribēja labāk, sanāca sliktāk. Saistīti prasījumi

Vissāpīgākais jautājums Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas kontekstā ir savstarpēji saistīto prasījumu ietveršanas liegums, kas, autore ieskatā, ir galvenais Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas trūkums. Civilprocesa likums vispārējā kārtībā ļauj vienā prasības pieteikumā ietvert savstarpēji saistītus prasījumus. Par izšķirošo kritēriju vairāku prasījumu ietveršanai prasības pieteikumā Civilprocesa likuma 128. pants atzīst to savstarpējo saistību. Saskaņā ar Satversmes tiesas atziņām ar saistītiem prasījumiem esot jāsaprot tādi prasījumi, kuru atsevišķa izlemšana nebūtu iespējama vai lietderīga, kuri varētu novest pie savstarpēji pretrunīgiem spriedumiem vai kuru izlemšana vienas tiesvedības ietvaros varētu sekmēt lietas ātrāku un efektīvāku izskatīšanu. Civilprocesa likuma 134. panta pirmā daļa pieļauj savstarpēji saistītu prasījumu ietveršanu vienā prasības pieteikumā. Minētajā tiesību normā lietotais jēdziens "savstarpēji saistīti prasījumi" esot abstrakts jēdziens, kuru tiesa aizpilda ar saturu katrā konkrētā gadījumā.¹⁴

Saskaņā ar pastāvošo judikatūru Civilprocesa likuma 134. panta noteikums par tiesībām vienā prasības pieteikumā apvienot vairākus saistītus prasījumus ir vispārīgā norma, kura attiecināma uz prasības celšanas vispārīgo kārtību. Ar Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas normām ir izdarīti izņēmumi no šīs vispārīgās kārtības (sk. Civilprocesa likuma 250.²⁸ pantu), tādēļ Civilprocesa likuma 250.³⁰ pantā noteiktie izņēmumi, ciktāl tie nosaka citu kārtību, uzskatāmi par speciālo normu attiecībā pret 134. pantu.¹⁵

Liegums vienā prasības pieteikumā ietvert savstarpēji saistītus prasījumus nozīmē, ka prasītājam, kuram ir vairāki savstarpēji saistīti prasījumi, lai aizsargātu savas tiesības un likumiskās intereses, ir jāinicē divas tiesvedības, kurām būs atšķirīga piekritība un izskatīšanas termiņi. Viskritiskākais ir tas, ka nav saprotams, ko darīt, ja atsevišķa savstarpēji saistītu prasījumu izdalīšana nav iespējama.

Ilustratīvi, lai parādītu tiesas nostāju šajā jautājumā, autore īsi aplūkos vienu civillietu, kurā bija apvienoti vairāki savstarpēji saistīti prasījumi, daļa no kuriem ir piekritīga Jelgavas tiesai, bet pārējā daļa – Ventspils tiesai.

Tātad Ventspils tiesa, saņemot prasītāja prasības pieteikumu, konstatēja, ka prasītājs lūdz atzīt par spēkā neesošiem sešus kapitālsabiedrības dalībnieku sapulces lēmumus. Pārējie pieteiktie prasītāja prasījumi ir nepārprotami saistīti ar šo kapitālsabiedrības dalībnieku sapulces lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem. Tādējādi lieta nav piekritīga Ventspils tiesai, bet gan Jelgavas tiesai.¹⁶

Uz iepriekš minēto Ventspils tiesas nolēmumu pēc prasītāja prasības pieteikuma pārsūtīšanas Jelgavas tiesai, Jelgavas tiesa pieņēma nolēmumu, kurā norādīja, ka, ņemot vērā, ka prasība ir celta pret personām, kas nav Civilprocesa likuma 250.³⁰ pantā noteiktais tiesību subjekts, izvirzītie prasījumi iztiesājami vispārējā kārtībā; tiesnese atzīst par lietderīgu prasījumu atsevišķu izdalīšanu, uzdotot prasītājam izdalīt prasījumus par dalībnieku sapulces lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem. Pārējā daļā prasības pieteikums ir atstājams bez virzības. Lēmums nav pārsūdzams.¹⁷ Neiedziļinoties jautājumā, vai Jelgavas tiesa varēja uzlikt prasītājam par pienākumu izdalīt prasījumus bez civillietas ierosināšanas un vai tiešām lēmums par prasījumu izdalīšanu pārējā daļā, atstājot prasības pieteikumu bez virzības, nav pārsūdzams, autorei jāatzīst, ka, liedzot prasītājam pieteikt savstarpēji saistītus prasījumus un uzliekot par pienākumu iniciēt divas tiesvedības, likumdevējs ir neapzināti rādījis situāciju, kas neatbilst Civilprocesa likuma 1. pantam.

Termini. Noilgums

Pēdējais autores praksē konstatētais problēmjaucējums Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas kontekstā ir saistīts gan ar vienu materiālo tiesību normu, gan arī ar pastāvošo judikatūru, kas atbalsta pozīciju, ka Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa neparedz procesa dalībniekiem tiesības lūgt nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu.

Saskaņā ar juridiskās teorijas atziņām, kā arī pastāvošo judikatūru Komerclikuma 217. panta pirmajā daļā noteiktais ir materiāltiesisks prekluzīvs termiņš, kas paredz prasītāja tiesības celt prasību par dalībnieku lēmumu atzīšanu par spēkā neesošu triju mēnešu laikā no lēmuma pieņemšanas. Komerclikuma normas neparedz Komerclikuma 217. panta pirmajā daļā noteiktā termiņa atjaunošanu, turpretim procesuālās tiesību normas par nokavētā termiņa atjaunošanu nav piemērojamas.¹⁸ Tāpēc rodas viens būtisks jautājums: ko darīt kapitālsabiedrības dalībniekam, kas objektīvu iemeslu dēļ (piemēram, dalībniekam bija prettiesīgi liegts piedalīties dalībnieku sapulcē) nevarēja, un viņam arī nevarēja zināt par dalībnieku sapulces lēmumu? Šeit uzreiz jānorāda, ka Komerclikums atšķirīgi regulē šo jautājumu atkarībā no tā, vai ir runa par akciju sabiedrību vai arī par sabiedrību ar ierobežotu atbildību. Pašlaik personai, kurai bija prettiesīgi liegts piedalīties dalībnieku sapulcē, prasības celšanas termiņa ziņā viennozīmīgi ir izdevīgāk būt par akcionāru, nevis par dalībnieku sabiedrībā ar ierobežotu atbildību. Proti, atšķirībā no dalībniekiem sabiedrībās ar ierobežotu atbildību akcionāriem akciju sabiedrībās ir piešķirti labvēlīgāki noteikumi savu tiesību un likumisko interešu aizsardzībai, apstrīdot dalībnieku sapulces lēmumu. Tā, piemēram, Komerclikuma 288. panta otrā daļa noteic: ja prasību ceļ akcionārs, kuram bija prettiesīgi liegts piedalīties akcionāru sapulcē, prasības celšanas termiņš ir trīs mēneši no dienas, kad viņš uzzināja vai kad viņam vajadzēja uzzināt par sapulces lēmumu, bet ne ilgāks par gadu no sapulces dienas.

Autore uzskata, ka gadījumos, kad kapitālsabiedrības dalībniekam bija prettiesīgi liegts piedalīties sapulcē, nav nozīmes, vai tiek runāts par dalībnieku sabiedrībā ar ierobežotu atbildību vai par akcionāru akciju sabiedrībā. Piemēram, kāds ir viltotais dalībnieka parakstu uz pilnvaras un uz minētās pilnvaras pamata gada laikā ir parakstījis dalībnieka vārdā vairākus dalībnieku sapulces lēmumus, kas būtiski kaitē dalībnieka interesēm. Pilnvaras oriģinālu pilnvarnieks ir nozaudējis, dalībniekam kā *it kā pilnvarotājam* nav viltotās pilnvaras oriģināla. Tas nozīmē, ka viņam nav iespējas veikt maksimāli precīzu dokumenta vai paraksta ekspertīzi, jo dalībnieka rīcībā ir tikai dokumenta kopija. Tas diemžēl izslēdz dalībnieka tiesības vērsties Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā, lūdzot dzēst attiecīgos ierakstus, kas tika pieņemti uz viltotās pilnvaras pamata (pareizāk teikt, ka tas izslēdz iespēju saņemt no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra lēmumu par labu tam dalībniekam, kurš ir atsaucies uz viltotās pilnvaras kopiju). Vai patiesi dalībniekam sabiedrībā ar

ierobežotu atbildību, kas objektīvu iemeslu dēļ nevarēja, un viņam arī nevajadzēja, zināt par dalībnieku sapulces lēmuma pieņemšanu, ir jāsamierinās ar to, ka trešās personas prettiesiska rīcība viņam var radīt tiesiskas sekas tikai tāpēc, ka saskaņā ar Komerclikuma 217. pantu noilgums tiek skaitīts no dalībnieku sapulces pieņemšanas dienas, nevis no brīža, kad dalībnieks ir uzzinājis? Atbildot uz šiem jautājumiem apmierinoši un nepiešķirot prasītājam tiesības uz nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas ietvaros, dalībniekam aprakstītajā situācijā tiek atņemtas tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību. Jāpiebilst, ka Latvijas Republikas tiesībsargs, izvērtējot materiāltiesisko termiņu samērīgumu, ir atzinis: nav pieļaujamas situācijas, kad personai tiek faktiski atņemtas tiesības uz tiesas aizsardzību.¹⁹ To apliecinājusi arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa, sakot, ka tāds tiesību aizsardzības līdzeklis, kas neļauj sasniegt rezultātu, nav ne adekvāts, ne efektīvs.²⁰ Tas nozīmē, ka Komerclikuma 217. pants spēkā esošajā redakcijā un arī Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas iztulkošanas atbilstība Latvijas Republikas Satversmei ir diskutabla.

Galvenie secinājumi

Tiesu prakse nepamatoti ierobežo līdzatbildētāju loku lietās par dalībnieku sapulču lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem, kas negatīvi ierobežo arī pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanas iespējas. Samērīgiem termiņiem nevajadzētu būt galvenajai priekšrocībai, ja šāda priekšrocība traucē prasītājam pilnvērtīgi īstenot savas tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību.

Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa regulē dalībnieku iekšējos strīdus, ieskaitot arī strīdus, kas nav saistīti ar reiderismu.

Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa veicina divu civilprocesu esamību par savstarpēji saistītajiem jautājumiem dažādās tiesās un termiņos, kas ne tikai neveicina ātrāku lietas izskatīšanu, bet arī izslēdz prasītājam iespējas vienā prasības pieteikumā apvienot tādus prasījumus, kuru sadalīšana nav iespējama.

Komerclikuma 217. panta pirmajā daļā noteiktais termiņš spēkā esošajā redakcijā būtiski ierobežo tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībniekam, kuram bija prettiesīgi liegts piedalīties dalībnieku sapulcē. Tāpat nav paredzēti arī mehānismi nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanai. Prekluzīvs trīs mēnešu termiņš no dalībnieku sapulces lēmuma pieņemšanas dienas ir neefektīvs un var novest pie netaisnīguma, jo praksē var būt gadījumi, kuros dalībnieks nevarēja, un viņam arī nevajadzēja, zināt par dalībnieku sapulces lēmuma pieņemšanu. Nav nekāda pamata diferencēt akcionāru, kuram bija prettiesiski liegts piedalīties sapulcē, no dalībnieka. Ir būtiski, lai arī dalībniekiem sabiedrībās ar ierobežotu atbildību, kuriem ticis prettiesiski liegts piedalīties sapulcē, noilgums tiktu skaitīts no dienas, kad tika paziņots (kļuva zināms) par dalībnieku sapulces lēmuma pieņemšanu, nevis no dalībnieku sapulces pieņemšanas dienas. Tāpat ir svarīgi, lai Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa paredzētu tiesības uz nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu.

Komerclikuma 217. pants spēkā esošajā redakcijā un Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas iztulkošanas atbilstība Latvijas Republikas Satversmei ir diskutabla.■

Raksta pamatā ir autores referāts, kas nolasīts Tieslietu ministrijas un LU Juridiskās fakultātes 2014. gada 5. decembrī rīkotajā konferencē par civilprocesa aktuālajiem jautājumiem.

RAKSTA ATSAUCES / 20

1. Anete Pajuste, RTU Rīgas Biznesa skolas asociētā profesore. Ekspertes viedoklis: Agresīva uzņēmuma pārņemšana – plaši pazīstams instruments. DB viedoklis. Pieejams: <http://www.db.lv/blogi-viedokli/eksperts/ekspertes-viedoklis-agresiva-uznemuma-parnemsana-plasi-pazistams-instruments-230855>.

2. Tā, piemēram, publiskajā telpā tika plaši apspriesta Lietuvas bankas "Snoras" lieta. Pastāv arī viedoklis, ka pirmais reiderisma gadījums guva publisku atpazīstamību 2012. gadā sakarā ar SIA "Elagro Trade" reiderisma lietu.

- [3.](#) Piemēram, "Laima" un citu "NP Foods" grupas sabiedrību reiderisma lieta.
- [4.](#) 2014. gada 29. septembra Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras rīkotā konference "Reiderisms Latvijā – tā ietekme uz biznesa vidi un investīciju drošību. Kā pret reiderismu cīnīties?". Jurista Vārds, 21.10.2014., Nr. 41 (843).
- [5.](#) 2012. gada 16. aprīļa likumprojekta "Grozījumi Civilprocesa likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- [6.](#) Valdības rīcības plāna, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2012. gada 16. februāra rīkojumu Nr. 84, 116.1. apakšpunkts.
- [7.](#) 2012. gada 16. aprīļa likumprojekta "Grozījumi Civilprocesa likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- [8.](#) Turpat.
- [9.](#) Latkovskis A. Secinājumi par Jelgavas tiesas praksi. Jurista Vārds, 02.12.2014., Nr. 47 (849).
- [10.](#) 2013. gada 2. maijā tika pieņemti grozījumi Komerclikumā, kas stājās spēkā 2013. gada 1. jūlijā. Grozījumi paredz ievērojami lielāku skaitu gadījumu, kad nepieciešams notariāli apstiprināt parakstus uz korporatīvajiem dokumentiem. Ir pieņemtas arī vairākas būtiskas izmaiņas sabiedrības kapitāla daļu nodošanas regulējumā, kā arī citas izmaiņas.
- [11.](#) 2014. gada 14. februāra Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedums SKC 1622-14.
- [12.](#) Latkovskis A. Secinājumi par Jelgavas tiesas praksi. Jurista Vārds, 02.12.2014., Nr. 47 (849).
- [13.](#) 2014. gada 4. septembra Augstākās tiesas Civillietu departamenta lēmums lietā Nr. SKC-2775/2014.
- [14.](#) 2012. gada 1. novembra Satversmes tiesas spriedums lietā Nr. 2012-06-01 "Par Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 3., 5. un 7. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 90. un 92. pantam".
- [15.](#) 2014. gada 4. septembra Augstākās tiesas Civillietu departamenta lēmums lietā Nr. SKC-2775/2014.
- [16.](#) 2014. gada 26. jūnija Ventspils tiesas lēmums lietā arhīva Nr. 3-10/0013/8.
- [17.](#) 2014. gada 7. jūlija Jelgavas tiesas lēmums lietā materiālu Nr. 3-11/0200.
- [18.](#) 2013. gada 19. decembra spriedums civillietā Nr. C15257213.
- [19.](#) Latvijas Republikas tiesībsarga 2012. gada 2. oktobra viedoklis Satversmes tiesas lietā Nr. 2012-10-01 "Par Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 17. panta vārdu "bet ne vēlāk kā piecu gadu laikā no iestādes prettiesiskā administratīvā akta spēkā stāšanās vai prettiesiskas faktiskās rīcības veikšanas dienas" atbilstību LR Satversmes 92. pantam".
- [20.](#) ECT 1991. gada 21. novembra spriedums lietā Pine Valley Developments Ltd and others v. Ireland. No. 12742/87, para. 47.

ATSAUCE UZ ŽURNĀLU

Jarkina V. Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļa: teorija un prakse. Jurista Vārds, 24.03.2015., Nr. 12 (864), 34.-37.lpp.